

ראיון על מעצר אלי פלדשטיין ואדם נוסף, חקירת השב"כ ומניעת המפגש עם סנגור - עיתון 'בשבע'
21.11.24 (החל מהכותרת 'לאן נעלמה הפרופורציה').

גם החשש מהתאבדות לא שכנע את השב"כ להקל את תנאיו. אלי פלדשטיין

צילום: דובר צה"ל

פרופ' בעז סג"ר: "יש לשחרר מיד את העצורים. לאפשר להם להיפגש עם סגוריהם, ובהמשך לחקור את הקלות הבלתי נסבלת של השימוש במעצר ובמניעת מפגש עם סגוריהם. להטיק מסקנות ולתקן את הכללים. מוצע לקוראים לעצום עיניים ולדמיין את קרוביהם נעלמים במסגרת חקירת שב"כ. אם הדבר אפשרי, לעולם אין לדעת איזה שימוש ייעשה בפרוצדורה שכזאת"

אפילו התכוונו שם לראש הממשלה המכהן נתניהו. היה כדאי, בסוף הרווחה כותרת: מרכז רבין מננה את האלימות נגד נתניהו.

"לאן נעלמה הפרופורציה?"

ובינתיים, ביקום מקביל, נמקים במרתפי השב"כ שני צעירים, איכותיים, תורמים ובעלי משפחות. למרות הסעיפים בכתב האישום, נראה שטמאם העיקרי הוא עקבת הדריסטיים של צה"ל והשב"כ שצמרו את ראש הממשלה מנידע חיוני, והעברת המידע ישירות אל הדרג המדיני. הנוגש: הפרת כל זכויותיהם האזרחיות, העלמתם במחשכים בסגנון סובייטי אופייני, בלי מפגש עם עורך דין ובתנאי כליאה לא אנושיים כבר יותר משלושה שבועות.

למען האמת חשוב לומר כי השיטה הזאת פעלה בהצלחה לא רק במשרדי הקצ"ב בבית המועצות, אלא גם בשירות החשאי הישראלי, ולא לפני זמן רב מדי. בשנת 2015 נחשפה

כלשהם. במרכז רבין מתקשים לנקוב בשם המפורש "כוח קפלן", "אחים לנשק", או אפילו "מנגדי נתניהו". ההסתה והאלימות הן אירועים אמורפיים שאין להם כלל אבא ואמא: גם היום, לאסוננו, בעת הקשה הזו שעוברת על מדינת ישראל, נמשך השיח האלים כלפי סגוריהם השלטון ושוטרי הסף, כן, שיח אלים שבוהו שעליו אחראית ההגדרה הישראלית כולה, שנופנה גם כלפי "שוטרי הסף", הלא הם הפקידים לסוגיהם. לא בדיוק היעד של מפגני קפלן, וד"ל.

ומה בכוננו של המרכז עתיר המון, שממומן באחוזים נכבדים מניסו של האורח הקטן, לעשות כדי להנמיך את הלהבות? וכן, הוא "פועל", כך נמסר בתגובה: "מרכז רבין פועל יום יום ושעה שעה להנמכת הלהבות ולמציאת מנגינים מנותפים בין חלקיה של החברה הישראלית", רק בסוף הדברים מגיע הדובדבן שבקצפת, אותו הצליחו לסנן במאמץ רב: "המרכז מננה בתוקף כל גילוי של אלימות, ודאי נגד ראש ממשלה", כן, נראה שהם

הקפלוסיטי.

בתוך כל אלה חיפשו את קולו של מרכז רבין, המקום אולי הרלוונטי ביותר לאירוע מסוג זה - ניסיון התקשורת בראש ממשלה, אבל לא הצלחנו לאתר שום תגובה יזומה. 'בעובעי' החליט לפנות ישירות למרכז שרואה עצמו כמקדש דמוקרטיה והיכולת הישראלית, ולנסות להבין האם מנהיגיהם הפעם נחנה קו אדום.

את תגובתו של מנהל המרכז, דליה רבין, בתו של ראש הממשלה המנוח, לא ניתן היה לקבל. "היא לא מתראינת", כך נאמר לנו. נאלצנו להסתפק בתגובה של דוברת המרכז, שאליה פנינו שאלות מתבקשות, כמו: מה התייחסותכם לאירוע השלכת פצצות התאורה לבית ראש הממשלה? מה צריכה להיות תגובת הרשות לכך, והגורמים האחראים למעשה? כיצד יש לטפל בשיח המסית והמתלהל של מפגני קפלן, שמתנהל בשתיים והתאורות? וכיצד, כמרכז לעידוד סובלנות ודמוקרטיה, פועלים בעניין.

התשובה שקיבלנו הייתה בהחלט חיפיה. כלומר, על המוקד הועלו קודם כול "דברים", פוליטיקאים ופיתגוראים" שחוללו במשך תקופה ארוכה הסתה שהובילה לרצח ראש הממשלה יצחק רבין: "מרכז יצחק רבין הוקם מכוון זה הטרור והלאומיות של רצח ראש הממשלה, יצחק רבין, בידי מתנקש יהודי לאחר תקופה ממושכת של הסתה פרוטנה והתרת דם מצד רבנים, פוליטיקאים, עיתונאים ואחרים".

אלא שלאחר שנת הפתיחה וההכרזות הזאת, עלולו לפתח כל ההגדרות הספציפיות: ההסתה לרצח ראש ממשלה של השנתיים האחרונות לא התבצע על ידי גורמים

מחשתי העיוניים של שני העצורים שנחשדו בביצוע ההצתה בכפר דומא. אחרי העצורים, הקטין שבם, הגיע גם הוא לבית המשפט לאחר תקופה ארוכה ללא מפגש עם עורך דין ולאחר עינויים פיזיים שאינם מתקבלים על הדעת, והראה לשופט את פרק ידו, שאותו ניסה לחתוך כדי לשים קץ לחייו. גם העצור השני, עמירם בן אוליאל, שהורשע בכתב אישום מחזור על סמך הודאה שהוצאה ממנו בעינויים, אמר לתבר המנסת בן גביר שהגיע לבקרו בכלא, לאחר שעלה מחזר העינויים: "טוב מותי מחיי", פלא, אותן מילים בדיוק שאמר השבוע העצור בשב"כ אלי פלדשטיין לעורך דינו. לשב"כ, מסתבר, יש שיטות פעולה ייחודיות שמצליחות להפיק את אותם טקסטים מצמרים נמני שנלכד ברשתו.

פרופ' בעז סג"ר, מומחה למשפט פלילי, מוטרד מאוד מההתנהלות הפרשה. הוא אוננם יכול להתייחס לפרטים רק בתאם לתמונה שעולה ממדעי החקירה, בשל האופל שהוטל על פרטי הפרשה, ואף על פי כן הוא מגדיר את התמונה הזאת "מראייה מאור".

פרופ' סג"ר, שמכהן כחבר סגל במכללת האקדמית גליל מערבי וספיר, ראש המכון לכתיבת המשפט הפלילי ומייסד אתר האינטרנט "ביקורת מערכת המשפט הפלילי", מציג בפני "שב"כ" כמה שאלות מטרידות בענין שעולות מן הפרשה. תחילה הוא מתחיל לטעורבנות השב"כ בחקירה ולהחליטה הדקונית של מניעת מפגש עם עורך דין לתקופה ממושכת: "ראשית, מדוע החקירה מתנהלת על ידי שירות הביטחון הכללי, שיש לו סמכויות חקירה חריגות ביותר, ולא על ידי משרד המשפטים? שנית, למה מנעו מעצורים מפגש עם סגוריהם ולמה לתקופה כה ארוכה של כשלושה שבועות? הונת להיוועצות בסגוריהם היא זכות בסיסית ביותר".

פרופ' סג"ר גם קובע כי אין שום מידע מידע בין הפעירה המיוחסת לחשודים ובין היחס המתמיד כלפיהם: "אפילו אם החשודים עשו מעשים - כפי הנראה הדלת מידע, ולא לאיזה

- שהייתה בהם סכנה כלשהי, סביר להניח שלא היה זה במטרה לפגוע בביטחון המדינה. להיכן נעלמה הפרופורציה? בנוסף לכך, עלתה חשש ממשי לשיבוש הליכים". אפילו אם הייתה סכנה כלשהי בכך, קשה לדמיין כיצד החשודים עוללים לסכן את ביטחון המדינה אם ישוחררו מיד. הרי לפי הפרסומים נראה שהמסמך הסודי שהם נחשדים בהדלפתו כבר פורסם, לפני כמה חודשים. בנוסף לכך, נגד המילואים עומדת בהדלפה כבר הוצא ממוקם שירותו. קשה גם לדמיין כיצד יוכלו לשבש חקירה שנמשכת כבר חודשים, ובשלושת השבועות האחרונים גם תוך מעצור החשודים".

לדבריו, צריך היה גם לתת משקל לחשש מהתאבדות של אלי פלדשטיין, ולהקל את תנאיו: "פורסם כי יש חשש שאחד העצורים ישלח יד נפשית וכי לפיכך הוא מוחזק בחזר מיוחד. האם הידרודות בנובוב הנפשי של עצור איננה שיקול שעל אנשי מערכת איכות החוק לשקול לפני בקשות חוזרות ונשנות

שהתצפיתנית בנחל עוז היו מעיזות לחשוף לתקשורת את התארגנויות המאס והתעלמות הדרג הצבאי מהסכנות שנגלו לעיניהן". לסיכום, קובע ד"ר זהר, שירות השב"כ מתזירות אותנו לפרקטיקות של ימי הביניים: "צעדים מהסוג הזה הם מסוכנים ומכשירים תפיסת עולם של הקירות מתקופת ימי הביניים. כלומר, עינוי החקירה הוא אמצעי ענישה ופועלת חקירה כאחת". ■

ד"ר זהר עושה צעד נוסף קדימה, ומעלה השערה שלפיה ייתכן שבתנהלותה זו מעוניינת המערכת יותר מכול להרחיק מפני מי שחושבים להשוף את הכישלונות והמחדלים שבאחריותה. "ענת קם שילמה מחיר כבד על הדלת מסמכים צבאיים שהצנורה הסכימה לפרסם וברור שלא פענו בביטחון המדינה. היא, לפי השקפתה, ביקשה להיטיב עם המדינה, אילו הציבור היה מנבה את מעשיה, ייתכן

שחמור מאוד להדליף לעיתון זר חומרים שהצנורה אסרה לפרסום, אבל אף אחד מהמעשים הללו איננו מצדיק אלימות ממוסדת כלפי חשודים. אלימות זו יותר מאשר היא מבטיחה את ביטחון המדינה, היא מערערת את ביטחוננו בשיקול הדעת של המטכ"ל ובביטחוננו שלנו. שהרי כל אחד, כפי שחוויתי על בשרי, עלול לנצוא עצמו נעצר ונחקר על לא עוול בכפו".

להארכת מעצר בתנאי בידוד? שוב נשאלת השאלה להיכן נעלמה הפרופורציה?". פרופ' סג"ר מזהיר מפני השיטה שבה רשויות האכיפה משתמשות במעצר כאמצעי לחץ על הנחקרים, בשיתוף פעולה מופרז של השופטים, מה שבנראה נכון גם בפרשה הנוכחית: "סוד ידוע הוא שרשויות אכיפת החוק נוהגות להשתמש במעצר כאמצעי לחץ על נחקרים לשתף פעולה עם חוקרים ולהודות בעבירות המיוחסות להם. עליות המעצר הקבועות בחוק משמשות לעיתים קרובות כעלה תאנה. קיים חשש שכוונות השופטים להיעתר לבקשות להארכת מעצר היא גדולה מדי. חשש זה מתעצם שבעתים כל אימת שהרשויות משתמשות בצמד מילות הקסם 'ביטחון המדינה'".

הוא חושש מעלה התאנה "ביטחון המדינה", שמתחיו עלולים להתרחש הליכים שררניים מאלה של מדינת חוק מתוקנת. "ייתכן שרב הסתרה על הגלוי, שהרי פרטי הפרשה לא פורסמו. אך במדינה דמוקרטית אין די בנוסחאות כלליות של חשש לפגיעה בביטחון המדינה בצירוף הטלת איפול על פרטי הפרשה".

לאור כל זאת קורא סג"ר לתיקון מידי של המצב ושחזור העצורים: "נראה על פני הדברים כי יש להחזיר מיד את העצורים, לאפשר להם להיפגש עם סגורים, ובהמשך לחקור את הקלות הבלתי סבולת של השימוש במעצר ובנתינת מפתח עם סגור, להסיק מסקנות ולתקן את הכללים. מוצע לקרוא לעצום עניינים ולמניין את קריבדם נעלמים במסגרת חקירת ש"כ. אם הדבר אפשרי, לפולם אין לדעת איזה שימוש ייעשה בפרוצדורה שכזאת. הפרשה הנוכחית מצטיינה חשש זה".

"אין הצדקה לאלימות ממוסדת" ד"ר יוסף זהר, מנהל המכון לבטיחות במשפט הפלילי ואיש החוג לקרימינולוגיה במכללה האקדמית גליל מערבי, חווה על בשרו את פגיעתה הרעה של מערכת האכיפה. במשך כחמש שנים הוא נאבק עד לזיכיו המלא, מול פרקליטות ומשטרה שניסו להאשימו באיפת זנבירות החמורות ביותר, על לא עוול בכפו. משום כך, וגם כאיש אקדמיה המתמחה במשפט הפלילי, הוא מתריע מפני העוול בפרשה הנוכחית. לדבריו, לחשודים לא הייתה שום כוונה לפגוע בביטחון המדינה, ההפך הוא הנכון.

"אין לי ספק שלא הייתה לחשודים בפרשת הדלת המסמכים שום כוונה לפגוע בביטחון המדינה. אורבה, הגנר, ככל שהבנתי משגת מהפרסומים בתקשורת, רצה לודא שראש המשטרה אינו ממורד מנידע משמעותי הניגע לעסקת החטיפים, והדובר ככל הנראה רצה שהציבור יבין את השיקולים ביילמה האיומה הקודרת את החברה הישראלית".

ד"ר זהר אינו פוסל את האפשרות שההלטם הייתה מוסעית, אולם לדבריו אין בכך שום הצדקה ל"אלימות ממוסדת" כלפיהם. "ייתכן מאוד שהם טעו בשיקול הדעת, ואין ספק

לרגל תחילת יישומה של החלטה היסטורית לתקצוב ממשלתי לבניית סניפים לתנועות הנוער וההודעה לרשויות הנבחרות

אנו מבקשים להודות בשם תנועות הנוער

לשר האוצר **בצלאל סמוטריץ'**
לשר החינוך **יאב קיש**

וליו"ר הוועדה לפיקוח על הקרן לאזרחי ישראל **ח"כ לימור סון הר-מלך**

שבחרו להשקיע בדור העתיד של מדינת ישראל, בהנחלת ערכים ובעשייה עבור כלל החברה הישראלית